

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Locato & Conducto. Consilium CCCXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

ret; qui autem locat, quamdiu conductori placeat, censetur ad conducentis vitam locasse, ut illius morte demum finiatur, l. si domina. C. De usufr. Huiusmodi autem locatio ad vitam alicuius, perpetua censetur, l. 1. d. Pro socio, Clem. 1. §. ult. De reb. Eccles. non alienan. Alex. cons. 17. Viso instrumento vol. 4. quæ generaliter sine necessitate & solennitate permittitur non est, d. Clem. 2. De reb. Eccles. non alienandis. * Ecclesiasticam autem rem esse Custodiam, & ei adhaerentia bona, dubium non est, c. 1. & 2. De off. custod. Et usque adeo tenet hæc opinio, ut ultra tempus à jure permittum facta, non valeat; ne quidem pro tempore infra quod utile fieri poterat locatio, Panor. in c. fin. ne Pralat. vices suas, DD. in d. Clem. 1. Lapis alleg. 80. Matth. de Afflictis decis. Neapol. 107. Atque ita hic utile vitatur per inutile. † Adde quod specialiter prohibitum sit, tam in religiosis, d. Clem. 1. quam secularibus clericis, c. 3. & c. ult. Ne Pralat. vices suas, administrationes officiorum ad vitam alicui concedere sub annuo censu. Sic ut in re proposita nihil dubitandum sit, quin Magnificus Dominus Rector rectè pronuntiaverit. Quod nolumus Venerabilibus DD. Iudicibus longiore deductione demonstrare; contenti velut indicem tantum ad commonitorium equitatis, quæ in hac causa observatur, propoluisse, reliqua eorundem Dominorum Iudicium industria & exactæ diligentia relinquentes.

De Locato & Conducto.

SUMMARIUM.

Conductoris vel inquilini culpa in re locata.

1. Compromissum personam electi arbitri non egreditur.
2. Locator an fundatam intentionem habeat adversus conductorem ex præsumptâ culpa.
3. Conductor quam culpam præstet.
4. Conductor an teneatur ex culpa ministri.
5. Conductor ex pacto teneri potest ad casum fortuitum.
6. Generalis provisio non pertinet ad casum specialem.

CONSILIUM CCCXXVIII.

D Vobis consilijs & responsis per Consultissimos Viros M. Balduinum Wolfart; & M. Petrum Corfeliū, V. I. Licentiatos, tam latè & diffusè tractata & discussa sunt omnia quæ faciunt ad defensionem absolutionemque Henrici Mettecoven Rei; adversus magistratum Oppidi Sancti Trudonis Actoris partis sustinentem; coram Reverendissimo & Illustrissimo Episcopo Leodiensi, tamquam compromissario Iudice; ut quod eorum diligentia addi possit, ex affectato labore & præsentatis omnibus causæ angulis, non occurrat. Proinde huiusmodi Consilij tantum subseribendo, idem quod illi, sentio: in eo scilicet statu esse hanc causam, ut nisi renovato compromisso, efficax aliqua sententia per modernum Illustrissimum ac Reverendissimum D. Episcopum, aut alium quæcumque ex ejus subdelegatione, proferri non possit; * ex eo, quod compromissum hoc, respectu Reverendissimi Domini Roberti de Bergis ejus immediatè prædecessoris Cons. Wamel. Tom. II.

foris factum, personam non egrediatur, nec ad successorem in Episcopali dignitate transferatur, Bart. in l. Quilibet. §. ult. De vulgari & pupil. Quod posteriore consilio per dictum M. Petrum latè deductum est. Cum alioqui translatione, perduratione, aut renovatione compromissi præsupposita, in ea causa sit Henricus, ut ob incendium braxatoriæ cerevisiaræ conveniri aut condemnari non possit; non tantum quia probatum sufficienter non invenitur, quod in eam causam principaliter vel accessorie se obligaverit, in quo versatur diligens & admodum longa disquisitio, quam M. Balduinus Wolfart suo priore Consilio fecit: sed etiam quod probata illius sive expromissio, sive fideiussio, ad casum hujus incendij non possit extendi, vel Henrico obligationem aliquam superinducere; in quo uterque præconsulentium quoque diligentem impendit operam.

In quo posteriore articulo quoniam consistit extrema & indubitata Rei defensio, & obtinentæ absolutionis spes, hoc à præconsulentibus omnino non prætermisum addo; * quod quamvis quorundam opinio sit, Bart. in l. Si quis ex argentarijs §. prator de edendo, Bald. consil. 148. Factum quæstionis vol. 2. Ang. consil. 19. Incendium, Ioannes de Imola in l. Domos De legat. 1. locatorem fundatam habere intentionem adversus conductorem; ejus conditionis tempore durante locata & conductæ domus exulta est; quod incendia sine culpa raro, l. servanda De peric. & com. rei vend. & plerumque inhabitantium culpa fiant, l. 3. §. cognoscit de offe. præfecti vigili: communiori tamen opinione receptum sit, præsumptionem culpæ in genere conductorem gravare non posse; sed locatorem gravari onere probandi culpam conductoris in specie, tunc cum neque de causa neque de persona, unde incendium ortum habuerit, constat, Alex. d. §. prator ait, l. sen. in d. l. Domos; Salyc. in l. Quæ fortassis C. De pignor. act. Ita ut verum sit, ab inhabitatoribus seu conductoribus non videri factum incendium, quando ignoratur, quis incendium fecerit, aut unde id immisissum sit; nec certus author, nec certi hominis factum, argui potest, Bald. consil. 441. Quidam Magister Grammatica vol. 1. mattheus De Afflictis decis. 57. Paulus Parisius consil. 87. Inhabendo veritati vol. 4. sine quorum probatione conductori incendium imputari non potest, ut eleganter consulendo respondit Paulus Parisius, d. consil. 87. nu. 5. Iam verò quamvis Actores expressè admodum culpam hujus incendij referant ad Wilhelmum Miesen; quem Reus dictæ braxatoriæ præfecisse, & per illum eam exercuisse dicitur: id tamen à Reo negatum, per depositiones testium probatum in specie non est. Eo interim probato, quod tempore incendij dictus Wilhelmus braxatoriæ exercuerit, & eam cum usus postulavit ingressus & egressus sit; inde tamè culpe probatio assumi non potest: culpæ, inquam, quæ reprehensionem mereatur, & ex damno dato obligationem, vel ex lege Aquilia, vel ex conducto superinducere potest: * cum nihil veret culpam aliquam in omittendo, hoc est, in negligentiore ignis custodia conductorem incurere posse; & tamen extra obligationem reparandi damni manere, quia id levissima culpa tantum est, quam conductor præstare non tenetur,

Bart. in l. Quod Nerva nu. 20. D. Depositi, Parisius d. conf. 87. nu. 11. præsertim in ea habitatione seu ædificio, in quo ignis ferè perpetuus est, & usus illius sine igne esse nequit; ignemque in huiusmodi rebus innoxium servare excedit terminos communis diligentie, ad quam solam conductor tenetur, *l. Contractus De reg. iur.* Potissimum quod Actores initium & originem incendij constituent in loco, ubi polenta fieri seu grana exsiccare soleant, per submissum ignem, per tribulos & angustias ad locum superiorem ascendentem; qui facile noxius esse, nec à conductore secundum communem diligentiam diligenter prævideri potest: ita quoddam etiam si expressè conventum esset, ut conductor innoxium ignem haberet, non sit locatori præstandum hoc periculum & damnum; quod non culpa conductoris, sed fortuito magis casu contingit, *l. Si quis fundum § si colonus D. Locati.* Nam ut dum convenit, ne conductor ignem in conductâ domo habeat, conductor tenetur, si ignem habeat, etiam si fortuitus casus incendium fecerit; quia scilicet contra conventionem ignem intulit & habuit, *l. Videamus § si hoc in locazione D. Locati.* ita ex adverso cum vel expressè actum est, aut usus locati ædificij ad hoc destinatus, ut per ignem opus ibi fiat, non facile ad damnum conductoris incendium referendum est: quia ex natura, usu, & destinatione ædificij hic casus facile in expectatione est, *Petrus Anchoranum conf. 348. pro decisione.* Præsuppositâ quoque præfati Wilhelmi Mieslen culpâ levi, & reprehensibili, in eo quod vel ad fornacem explicatariam obdormiverit, aut maiore igne excitato, illum ita non muniverit, ne evagaretur, *l. Si servus servum § si fornicarius D. Ad leg. Aquil.* cum nusquam Actores culpam aliquam immediatam huius incendij Reo ascribant; nihilo magis inde in obligationem hanc protrahi poterit Reus.

Nam juris definitio aperta est, *d. § si fornicarius 41. Videamus D. Locati*, quod huiusmodi culpa ministrorum, servorum, aliorumque, quos conductor in conductam domum inducit, conductor non obliget, si nulla conductoris culpa argui potest, quod negligentes aut noxios ministros vel servos delegerit & induxerit, *Bald. d. conf. 441. & Anchor. d. conf. 348.* Cum igitur dictus Wilhelmus Mieslen assumptus ad exercendam hanc braxatoriam homo fuerit ætatis maturæ, paterfamilias, & in braxandæ coquendæque cerevi sic arte versatus atque exercitatus; non potest dici Reum huius causæ in defectu personæ, per malam aliquam electi nem aberrasse, aut in aliquâ culpâ fuisse, *Anchor. d. conf. 348. nu. 2.* Præsertim quod idem Wilhelmus prius braxatorie Capituli Ecclesiæ S. Trudonis Præpositus fuerit, & ad illam tamquam idoneum braxatorem communis & vulgaris recursus fuerit. Ita ut si quæ Wilhelmi culpa in maiore igne exstinguendo; aut extracto asservando commissâ fuit; illa ipsum tantum, non etiam præponentem obligare deberet, *d. § si fornicarius; Paulus Parisius d. conf. 87. num. 7.*

Quod animadvertentes Actores, Wilhelmo obijciunt similem culpam & negligentiam per

eum commissâ in braxatoria dicti Capituli: sed in eâ allegatione probationibus destituuntur præsertim circa sententiam dicti Henrici quoad huiusmodi præcedentem negligentiam; quo tamen casu negligentia aut negligentis oscitantisque hominis mores, qui in habitum transeant, constitui non deberent; cum nihil vetet illud quoque, ut & hoc incendium, casu fortuito per angustias tribulorum in huiusmodi exsiccatoria ortu fuisset. Cum alioqui ex propria Actorum allegatione constet, illud prius incendium effectum non habuisse, nec in flammam erupisse; sed in fumo exstinctum fuisse, unde diligenter non negligentis hominis conditio seu opinio assumi debet.

Quorum conscientia & metu Actores non audentes fidere allegationi culpæ etiam levis, tandem confugiunt, ut allegent Reum se obligasse ad præstationem casuum fortuitorum, & hic etiam ad casum huius incendij; non enim est contra naturam locationis & conditionis pactum & conventio, quod conductor casus fortuitos præstabit, *l. Si quis fundum in prime, l. Item queritur § si gemma D. Locati.* Sed nec hac ex parte defensio Rei periclitatur. Prind ex eo, quod Actores ei proponant (quamvis nec id probetur) Reum in transitu, in platea publica uno verbo fideiussisse pro Petro Beckers: sub qua tam generali, indifferetâ, ac indeterminata fideiussione non debet censeri comprehensus hic casus, qui in communi natura conductionis non est; præstandi scilicet casus fortuitos, *l. Contractus De reg. iur.* ut generalis provilio non porrigitur ad casum specialiter nominatum, *l. Si servus communis Destipulati, servor. & generalis sermo non extenditur ad insolita aut incogitata, l. Cum Aquiliana De transact. nec ad ea, quæ verisimiliter contrahentes non voluerint comprehendere, l. Obligatione generali De pignoris.* Ita quoddam si Reus, uti Actores proponunt, dixit se manere fideiussorem pro Petro Beckers conductore, intelligi debet id secundum communem naturam locationis & conductionis specialiter fideiussentem non expressas. Deinde quod Actores proponunt, Petrum Beckers huiusmodi casus fortuitos in se suscepisse, verum non est. Nam inspicendo leges & condiciones, quas tempore licitationis Actores dicunt licitatoribus fuisse propositas; non invenitur tale aliquod pactum. Sunt quidem duo capitula, quæ de casibus fortuitis aliquid continent; sed ad hanc, de qua agimus, periculorum susceptionem generalem referri non possunt. Prius enim ipsos locatores assiliam & braxatoriam respicit; ne scilicet ob aliquem casum fortuitum teneantur conductori, si quid fortuito contingat, quod minus conductor assiliam aut braxatoriam, vel omnino non, vel tam commodè exercere non posset; ne eo nomine locatores teneantur, mercedis seu pensionis remissionem aliquam facere; ad quam faciendam alioqui ex natura locationis fortè teneretur, *Bart. in l. Cuiem § qui maximos de public. & vestigal.* Posterius caput, quod respicit conductionem aperte tantum loquitur de instrumentis braxatorie; subiectâ eorum specificatione de valis, cacabis, dolijs, & similibus; quorum appellatione ad ædificium ipsum non continetur.

tinetur. Instrumenta enim domus à domo quid separatim sunt, l. 1. l. Cum fundus de fundo instructo: ita ut suscepto periculo instrumentorum, non censeatur periculum aedificij susceptum. Etsi enim principale faciliè ad se trahat accessorium, l. Amisti §. fideiussores De fideiusso. huius: accessorium tamen ad se non trahit principale, c. 1. De consecr. eccles. vel alt. Cum aliqui prædicta conventio circa instrumenta braxatoria, tantum pertineat ad deteriorationem, quæ culpâ in illis contingeret; non etiam ad casum fortuitum, aut vim maiorem: qui casus specialiter exprimi debet, d. l. Contradius & ibi DD. De reg. iur. Quare ex prædictis aliisque in præactis duobus responsis per multa folia latissimè deductis, cum prædictis Dominis præconfulentibus concludo, sententiam secundum conclusionem Rei in hac causâ ferendam esse.

De Locato & Conducto.

SYMMARIUM.

- Remissio pensionis in conductione.
1. Hospitatio militum est munus necessarium.
 2. Conductor an migrare possit propter exercitum hostilem.
 3. Remissio pensionis ob bellum quando fieri debeat.
 4. Bellum quando reputetur pro casu fortuito.
 5. Milites seipos hospitare non debent.
 6. Metatorum manuum seu signum nemo delere debet.
 7. Miles quando in loco præsidij propriam habet domum in ea hospitare debet.
 8. Conductor insolitum casum quando præstat.
 9. 13. Conductor an migrare possit propter hospitacionem militum.
 10. Conductor migrationem locatori denuntiare debet.
 11. Contractui quod inest, inter partes presumitur convenisse.
 12. Locator omnem vim conductori præstare debet.
 14. Hospitatio militaris infansia.
 15. Conductor expelli potest propter exercitum lupanarium.
 16. Magistratus factum quandoque pro casu fortuito est.
 17. Conductor domum alij locare potest.
 18. Idoneus quis dicatur.
 19. Idoneus quilibet presumitur.

CONSILIVM CCCXXIX.

DVBITARI posset, an iusta sit hæc Supplicantis petitio, pro remissione mercedis domus, quam conduxit, sed propter Vexilliferum militarem, post conductionem ibidem hospitio exceptum, habitare detrectavit. Nam ut conductor propter supervenientes milites in domo conductâ hospites, iustam causam migrandi non habet; † ob id, quod præbendi hospitij militisque in domum sive propriam, sive conductam, aut gratis concessam, recipiendi necessitas sit munus patrimonij rei coherens, l. 3. §. munus D. De muner. & honorib. l. 3. C. de muner. patrim. lib. 10. & ab omnibus, qui speciale privilegium immunitatis non habent, suscipi & sustineri debet, d. l. 3. §. eos milites; à quo etiam munere, in alijs aliqui immunes, exculari non debent, l. fin. §. sive autem De muner. &

honorib. ita quoque iusta & idonea non videtur causa, ob quam conductor detrectare & subterfugere possit ingressum in domum conductam eo hinc, ut ad conventæ pensionis solutionem non teneatur. † Etsi enim conductori iustam migrandi causam præbere possit superveniens hostilis exercitus, l. Item queritur §. exercitus D. Locati propter iustum metum periculi, l. habitatores §. 1. D. eod. non perinde tamen iusta videtur superveniens necessitas hospitandi militis nostri; præsertim illius, qui ad præsidium & defensionem Oppidi missus est, Andr. Alciatus cons. 706. Queritur an facienda sit remissio. Ita ut hæc superveniencia neque locatori ad culpam, quo minus conductori re locatâ uti frui liceat, referri; neque pro vi maiore, aut alio casu fatali seu fortuito impediendo usum rei, reputari debeat, ad effectum vel exonerandi conductorem à pensione, vel faciendæ remissionis illius ex aliqua parte. Potissimum quia supplicans hanc domum conduxerit eo tempore, quo præsidarius miles iam diu in præsidio huius Oppidi collocatus erat, & nihil certius ferè in expectatione esse poterat, quàm necessaria præbitio hospitij militaris. * Nam etsi regulariter propter injurias belli, conductori remissio pensionis fieri debeat, si bellum post conductionem oriatur, l. Ex conducto §. si vñ D. Locati: non debet tamen fieri, si iam exorto ac potissimum flagrante bello, conductio facta sit; ob id, quod conductor cogitare & prævidere poterat, quod ex incommodis belli impedimentum in usu rei conductæ ei supervenire posset; & sic sibi imputare, cur tunc ad conductionem accesserit, Bald. in d. §. si vñ & cons. 267. Si propter guerras vol. 3. Alexan. in l. Interdum §. quod ex naufragio in fine De acquir. posses. decus cons. 312. Licet hactenus sub finem. † Et quæ casu scribit Baldus, ad tit. De pace Constan. in vers. non admittant, & cons. 329. casus talis est nu. 4. vol. 1. ex sententia Cyni, in d. l. Ex conducto §. 1. bellum & belli incommoda non reputari pro casu fortuito, sed pro culpa; quasi scilicet culpæ suæ imputare debeat conductor, qui tam aperte imminenti, imò jam satis apparenti periculo, se exponit, Alex. cons. 112. Videtur in præsent. nu. 4. vol. 1. Socinus cons. 156. pro fundamento nu. 12. vol. 2. & consil. 123. Circa præsentem vol. 4.

Verum exactius rem perpendendo, videtur nobis juri & rationi consentaneam esse hanc Supplicantis petitionem: ob id, quod factum huius hospitacionis seu occupationis dictæ domus, ascribi debeat insolito & inexpectato casui vis maioris, * ex eo, quod hic Vexillifer non ex assignatione & annotatione metatorum, sed propriâ autoritate, seu potius temeritate, non civiliter sed magis violenter hanc domum ingressus sit & occupaverit; cum metatis & epidemiciis milites non pro sua voluntate, sed ex auctoritate eorum, quibus ejus rei cura vel à Principe, vel à republica seu magistratu municipij data est, uti debeant, l. 1. C. De metat. & epidem. & lib. 12. Et quidem tanto maior est hæc impressio & violentia; quod facta & illata sit ab eo, cui per publicos metatores alia sufficiens & idonea domus assignata fuit; & quâ assignatione ac metatione